

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 71.

ANULU XXIII.

Sabiuu 719 Septemvre 1875.

Telegrafulu ese de dóne ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiuu la espeditura 'a ziei, pre afara la s. r. poste cu bani zat'a prin scrisori francate, adresate cátra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pre Sabiuu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celealte párti ale Transilvaniei sf pentru provincie din Monarchia pre unu anu 8 fl. téra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intái'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei representative dela 15 Sept. n. se anuncie dupa cele formale rezultatulu alegeriloru pentru delegatiuni.

Presiedintele anuncia, ca in cartea interpelatiuniloru nu este insemnata vre-o interpelatiune, in cartea de propuneri se afla inse o propunere a lui Dr. Sv. Mileticiu, care vrea sa aduca unu proiectu de adresa, dara o asemenea propunere nu se tiene de cartea, care e destinata pentru propuneri de sine statatorie inse nu pentru contra-propuneri, cum e cea prezentata de Mileticiu, dreptu acea deputatulu numitu sa-si aduca motiunea pre tempulu desbaterei asupr'a adresei. (Aprobare)

Trecendu ca'a la adresa, se cetescu mai intaiu tote proiectele de adresa, in prim'a linia proiectulu comisiunei esmise de cas'a, dep. dupa acest'a proiectulu partidei independintiei si in fine celu substernutu de Miletici. Acestu din urma proiectu dice, ca se bucura de nesuinti'a pronunziata in cuventulu de tron, de a promová starea materiale a tieriei, dara subsemnatorii adresei nu au incredere in viitoriu, pentruca in economi'a statului domnesce risip'a si o purcedere neratiunale. Cuventulu de tron nu cuprinde principie, din cari s'aru puté conchide la politic'a viitorului. Fára reducerea armatei nu se póte cugetá o imbunatatire a financioloru. Nu e vorba intrensulu de dreptulu de reuniune si convenire, nu se amintesc legea de nationalitate, independenti'a Croatiei e insuficienta si nu se deschide unu prospectu la reincorporarea Dalmatiei; uniunea cu Transilvani'a nu e perfecta fiindu ca románii de acolo nu iau parte la vieti'a statului si gravamentele loru nu s'au resoltitu. Relativu la orientu proiectulu lui Miletici afirma, ca cestiunea Turcei europene se va resolvé prin crearea de state independente pre peninsul'a balcanului si anume prin impreunarea Bosniei, Erzegovinei si a Serbiei vechi cu principatulu Serbiei si cu Muntenegrulu. Unu atare statu aru fi punctulu centralu alu celorlalte popóre crestine in orientulu europénu si unu aliatu puternicu alu acestoru popóre ale monarchiei in aperarea libertátiei si culturéi contr'a contrariiloru puternici din nordu si apusu.

Pasagiele adresei ce atingeau apesarea nationalitatiloru, cu deosebire pretensiunea adresei, cá legea de nationalitate sa se supuna unei revisiuni, fura intempinate cu sarcasmele indatinatate de diet'a Ungariei.

Presiedintele: Onorata casa! Déca amu intielesu bine, domnii propunetori vorbescu de o aliantia straina, ei protestéza contr'a politicei legislative a Ungariei. Se vede deci silitu a recurge la chiamarea la ordine, in urma intréba sa se tiparésca séu nu acelu proiectu de adresa a lui Miletici?

Al. Csanady sustiene tiparirea din motive ecuitabile, de-si nu aproba cuprinsulu adresei.

Ios. Madarász e contr'a tiparirii. Ministrulu Col. Tisza va fi multiamitu, déca camer'a nu va tipari proiectulu, observa, ca documente, cari vatema natiunea, tiér'a si domnitoriulu nu se potú tipari.

Miletici: La tempulu seu voiu

respunde la cuvintele ministrului de interne (Iarna).

Cas'a decide, sa nu se tiparésca proiectulu de adresa a lui Miletici.

Lud. Horvath, referintele comisiunei de adresa, afirma, ca comisiunea a intielesu insemnatarea dreptului de adresa; in tempuri normali adresele suntú numai unu actu de curtenie fára insemnatarea.

Comisiunea a fostu de parere, ca prelunga tota starea actuala rea a financioloru vieti'a statului e in cadrulu seu regulariu si situatiunea nu se póte numi anormale. Regularea bugetului ocupa acum tota inteliginti'a tieriei, nici cuventulu de tron nu se feresce de acest'a cestiune, ci relevandu insemnatarea ei indigita directiunea politicea de reforme, de legi, prin cari se va delaturá reulu.

Cuventulu de tron nu e unu programu detaiatu, ci numai o indigitare la viitorea activitate a guvernului si de acea trebuie sa asteptámu ce va lucrá guvernulu, spre a-lu puté judecá. Comisiunea se alatura pasu de pasu la cuventulu de tron.

Ce privesce proiectulu partidei independentiei, acel'a cuprinde multe bune, inse desbaterea cestiunei de statu e superflua acum, cu deosebire fatia de alegerile dietali din urma.

Adres'a lui Miletici, dice referintele, e ratecita in ide'a fundamentale, falsa in afirmatiunile ei si in consecuintiele finali vatematória si din aceste motive nu póte fi obiectulu reflexiunei.

In urma oratorulu sustiene, ca starea actuala nu e togma de desperatu, ca e de lipsa crutiarea, etc. etc. nisce frase acestea, pre cari fia-care deputatu le recitéza cu ori ce ocaziune, fára de a le si practisá in vieti'a, si fára de a vedé ca ruin'a financiale ce ne stá inaintea ochiloru, nu se póte delaturá cu frase góle.

Er. Simonyi, pledandu pentru adres'a partidei independente, reflectéza mai intaiu, ca adres'a lui Miletici se potea tipari, cas'a potea aflá medilóce pentru a sterge cuvinte ce vatema tiér'a si natiunea.

Se mira oratorulu, cum a potutu afirmá referentele Horvath, ca impregiurárele actuali suntú normali, pre cându chiaru si cuventulu de tron accentuá, ca autoritatea, creditulu, ba chiaru esistinti'a natiunei suntú periclitatate. Oratorulu se apuca de cestiunea de statu, care a remasu dela dechiaratiunea memorabila a lui Tisza in acésta cauza, monopolulu acestei partide, o scarmana, o dechiarare de causatória reloru actuali (afacerile comune). Independentia perfecta cere natiunea etc.

Budapest'a 1/13 Sept. 1875.

Si pána cându representanti'a fundatiunei lui Gojdu intrunindu-se la siedintia plenaria, déca va aflá de lipsa, va dá respunsulu seu la interpelatiunea esita in nr. 68 alu „Tel. Rom.“ — subscrisulu, cá membru alu aceleiasi representantie iéu ans'a, de a descoperi pre scurtu, precum ca tocmai acum ese de sub pressa tiparirea aceloru fundatiunei lui Gojdu, din cari publiculu interesatu se va puté convinge nu numai despre corectitatea administrárei fundatiunei lui Gojdu, dara si despre aceea, ca cátu de condamnabile e pasirea „junelui“ Demetriu Magdu, care dupa ce a gustatu

din pánea fundatiunei lui Gojdu acum se crede pre sine indreptatitu de a aruncá asupr'a ei cu pietri, si care pre sine Dr.*) numindu-se inca nu a invetiatu bun'a cuviintia si ordinea afaceriloru preste totu, si in specialu a fundatiunei lui Gojdu, dupa care, d-lui, déca i s'a refusatú o pretensiune ulterioére, ce nu i se póte incuviintia, i stá calea deschisa de a recurge la congresu, iéra nu a-si aratá indata arm'a in publicitate cu supositiuni false, si denunciári despre lucruri, ce nu s'au intemplatú, si nici nu se poteau intemplá la fundatiunea lui Gojdu.

I. Puscariu.

„Belgradu, 11 Sept. st. n.

Concentratiune de trupe turcesci.

Inainte de tóte 'mi permítu a aminti de fapt'a ca Ristici a facutu fiasco cu cuventulu seu de tron. In si afara de scupcina ministrulu este socotitu dejá intre cei morti. Mai multu trage inse in cumpana decátu condamnarea regimului temerea de concentratiunile trupelorur turcesci, cari se facu de asta data cu o iutiéla, care nu sémena nici decum cu iutiéla turcesca. Cuventulu de tron constatéza ca o „putere mare“ se concentréza la fruntariile nóstre si natiunea pretinde a se luá mesuri militare pentru aperarea poporului. Si un'a si alt'a este adeveratu.

Dupa scirile ce le amu se concentréza sub comand'a lui Hussein Avni Pasi'a, a fostulu mare veziru si seraschieru alu sultanului, la Nisiu 6 divisiuni de infanteria, 6 regimente de cavaleria, 12 baterie, intre cari 4 cu tunuri cruppiane si 8 regimente de redifi. Se intielege de sine ca tóte regimentele se punu pre picioru de resbelu. Sa calculámu bataliunile cátu se póte de mici si 30,000 totu voru dá tóte laolalta. Scirea cea mai nóua inca nu este mai putienú insemnata. Dupa aceea Pórt'a concentréza la Viddinu o nóua putere armata, carea se dice ca nu e mai mica de 16,000. Cu proviantarea acestor'a si acelor'a s'au incheiatu contracte cu intreprindietori armeni. Déca computámu lângá aceste fortiele indreptate spre Sieni'ti'a si Cossovopolie, resultéza ca in giurulu Serbiei se asiédia celu putienú o putere de preste cincideci de mii. Vrea acum Serbi'a sa se asigure numai incátu-va, trebuie sa opuna acestei puteri clasea prima a militieloru sele teritoriale. Clasea acést'a face cam 65,000, dara nu gresimu déca vomu dice ca din acést'a abiá voru puté stá in câmpu 40,000. Trei brigade suntú dejá in câmpu, la fruntariile resarítene si apusene si adeca in marimea a aproximativa de 16,000. Brigad'a din cerculu Belgradulu pornesce astadi la castre, opiniunea publica crede inse ca si acést'a se va indreptá spre fruntarie. Este lucru siguru pentru ori si cine ca despre o actiune in Bosni'a nu mai póte fi vorba, din cauza ca este lipsa a-si grigi serbiu de cas'a loru propria. Serbi'a nu s'a sciutu folosí de momentulu celu adeveratu, séu l'au petrecutu diplomatísandu, cá si Muntenegrulu si acum — trebuie fia-care sa ingrigiésca de pelea sea.

Trupele turcesci neliníscescu mai putienú decátu temerea, ca Pórt'a are intentiuni ascunse. Va fi la locu a revocá in memoria o reminiscencia din tempulu abiá trecutú. De une-dile vine scirea la Constantinopole, ca raiialele se sumutia la rescóla. Turbulen-

*) Nu Dr., ci Drandu.

Situatiunea in orientu.

dupa „Pres'a“ din Bucuresci.

Scirile mai importante de dincolo de Dunare ne vinu din Belgradu. Amu publicatu eri telegramele relative la discursulu tienutu de principele Milanu inaintea Scupcinei, si asteptámu testulu acelu discursu spre a-lu publicá si apretia in intregulu lui. Din resumatulu publicatu dupa telegrame s'a pututu vedé cáta amaraciune, ingrigire si patriotismu contine acelu discursu. Dicemu amaraciune pentru ca discursulu tronului, a constatatu cu cáta compatimire si durere privesce poporulu Serbiei la suferintiele, mace-lulu si foculu la care este espusa populatiunea crestina din Bosni'a si Erzegovin'a, care e silita parte a fugi de focu si sabia pre teritoriulu serbu, care ii ofera ospitalitate, parte pre teritoriulu austriacu, unde 'si afla scaparea.

Discursulu tronului, facendu-se echo alu sentimenteloru poporului serbu, esprima simpathia pentru acele popóre vecine ale cároru case si paduri le vede cum fumega in departare, fára a puté merge in ajutoriu,

Red.

din cauză tractatelor și interesului păcii generale.

Discursul principelui Milanu exprima și îngrijirea din cauza că o parte din populațiunea serba de lângă fruntăria se găsesc neliniscită în fața momentului și silită a sta cu armă în mână, gata să se așereze căminului. Ce-va mai mult, se constată gramadirea atătoru trupe de armată turcească în cōstele Serbiei, ceea ce are aerul de amenințare.

„Acetă, dice discursul tronului, turbura și mai multu situațiunea.”

Principele Milanu termina discursul său prin un apel la întieplăciunea sultanului și a puterilor garante că să gască mediloculu celu mai nimeritu pentru liniscirea Bosniei și Erzegovinei și satisfacerei lor.

Din parte-i principele Milanu și guvernulu celu nou promitu că se voru silii câtu voru pută a creă o stare de lucruri care să redea pacea Bosniei și Erzegovinei.

Asiă dara nolu ministeriu de acțiune alu Serbiei, dela care partitulu său radicalu, omladin'a, asceptă o declarare de resbelu, și majoritatea Scupcinei a avutu curagiulu și patriotismulu întieplu de a domină agitațiunea și curentulu resbelnicu alu spiritelor, asteptandu mersulu naturalu alu lucrurilor și corespunziendu astu-feliu la dorința puterilor garante.

Astu-feliu, afara de vre-unu casu

extraordinariu, insurgentii din Bosni'a și Erzegovin'a nu mai pot spera în o declarare de resbelu din partea Serbiei și Muntenegrului. Ei se voru vedé reduși la propriile lor fortie și eroismu spre a-si castiga o sorta mai buna.

Este posibilu că lupta sa se prelungească mai multu tempu, căci insurgentii ocupa muntii și strimțările.

Nici unu faptu mai importantu nu ni se anunță inse de curendu de pre câmpulu de lupta din Bosni'a și Erzegovin'a. Acetă stagnare a armelor coincide oare-cum cu ultimele corespundintie din strainatate care considera insurecțiunea cam pre sfersitu. Noi am spus dela inceputu că deca Serbi'a și Muntenegrulu nu voru declară resbelu Turciei, ori-ce complicațiune grava in orientu se va pută înlatură și insurecțiunea nu va dainu multu, mai alesu in urm'a interven-

țiunii impaciuitoare a puterilor dela nordu, căror'a Europ'a in genere, și orientulu in parte, le datoresce și cu acetă ocaziune menținerea păcii generale.

Ceea ce va mai datori Europ'a orientala și in specialu poporele crestine din Turci'a midlocirei întieplute și pacifice a celor trei puteri de la nordu, va fi obținerea unoru concessiuni de la Pōrta in favōrea acoloru popore crestine și introducerea unoru reforme in actualulu sistemulu de administrare alu Turciei. Nisce reforme eficiente și aplicate cu sinceritate voru folosi atātu Portii otomane, prevenindu in viitoriu repetirea deselor revolte din acele parti ale Turciei, catu și poporelor crestine, care printro administrare locale mai libera se voru deprinde cu self-guvernamentu și și voru desvoltă capacitatea lor morala și materiala pre calea civilizațiunii moderne.

O asemenea îmbunătățire a sōrtei acoloru popore crestine este declarata necesara și promisa oare-cum de către Puterile dela nordu și de către opini'a generala a Europei. Insași pres'a Engleterrei se gasesc astadi angaiata in acetă opera de îmbunătățire pacifica. Scimu ca „Times“ a mersu mai departe chiaru de câtu „le Nord“ și alte orgene importante in reclamele se le in favōrea crestinilor din Turci'a. Eară „Standard“ organulu ministeriului Angliei, in articolulu ce amu reprodușu, nu eră departe de opini'a lui Times in cestiunea organizării provinciilor crestine din Turci'a intr'unu feliu de state semi independente tributare Portii.

Sōrtea armelor inse întorcându-se contr'a insurgentilor pre repede, de indata vedemu că s'a mai potolitu și entuziasmulu presei englese pentru crestini.

Ast-feliu „Standard“ considerându pote că s'a aventuratu prea multu in articolulu său de mai nainte in favōrea crestinilor, țiene la 6 Septembrie unu limbaj cu totulu diferit numindu pe Erzegovinezi și Bosniaci nisce *feniani* ai Orientului și nisce banditi cari comitu atrocitati contr'a populațiunii turcesci. „Standard“ invocă unu faptu relatatu de corespondentulu său din Vien'a, care, de va fi adevratu,

nu e de natura a plēdă cauza simpatierilor Europei pentru insurgenti. Se dice că însusi consululu englesu, d. Holmes, sosindu la Mostar in Herzegovin'a a constatatu o „crudime oribila din partea insurgentilor: arderea unei case turcesci și a copiiloru inaintea parintiloru turci, pre care apoi i-au ucisu asemenea prin casne.

Faptulu este neomenos in adeveru: dēr trebuie a nu uită și barbarele și macelariile comise de turci in Bosni'a și chiaru pre teritoriulu serbu la Stolaz.

„Standard“ crede că preste putiēne dile insurecțiunea din Bosni'a și Erzegovin'a va fi nabusita, de oare-ce guvernele Serbiei și Muntenegrului, sub presiunea puterilor garante, au declarat că nu voru face resbelu și s'au angaiatu din contra, să impedece formarea și trecerea bandelor de voluntari in provinciile revoltate. De ca insurgentii nu voru mai primii astfeliu nici unu ajutoriu din vecinatate, este probabilu că insurecțiunea se va stinge.

Correspondentiele englese spunu că totu numerulu insurgentilor se suie la 7000 — alta data se dicea 15,000 — din care cea mai mare parte suntu serbi, muntenegreni și dalmatini. Acetia din urma se dice că s'au întorsu pre la casele lor. Trupele otomane trecu preste 30,000.

Ministeriulu celu nou alu acțiunii din Serbi'a a renunțatu la dispozițiunile partitului său de a declară resbelu și se va silii a calmă spiritele.

Admițendu că insurecțiunea se va nabusi in curendu, nu e mai putiēnu adevratu, ca opiniunea Europei s'a pronunțatu in favōrea poporelor crestine, și că însasi Pōrta nu va întârzi a acordă reforme seriose de îmbunătățire a sōrtei acoloru popore. Acetă o declara chiaru pres'a englesă.

Nisce asemenea mesuri, promise prin htatibumaiumuri și remase litera mōrta, se simtu necesarie adi chiaru in interesulu pacificu și financiaru alu Turciei. „Le Nord“ citēza documente prin care demonstră că in ca dela 1838 politicii mari englesi, că Sir Henry Bulwer și lord Palmerston au recunoscutu in principiu că utile și necesaria o administrare provinciala autonoma in

ciune, puteau să fie de unu mare ajutoriu pentru studiulu consciinței și alu inteligenței omenesci.

Mai înainte de a raportă câte-va din probele ce vomu aduce in favorulu acestei doctrine, trebuie mai întâi să o precisă și să o restringem: să ne întielegem asupra cuvintelor mai înainte de a discută ideile. Si mai înainte de tōte ce este geniulu, și cum 'lu pote cine-va deosebii de talentu? Apreciatiunea varieză la infinitu pre câtu tempu este vorba de intermediare; dara deca ia cine-va punctele extreme, confuziunea este imposibila. Astfeliu este lucru siguru că Napoleonu avea geniulu, că și Schakspeare, că și Molière, că și Aristote, nu este lesne de spusu in ce constă geniulu. Pote ca este unu nu știu ce divin, quid divinum, care este extraordinariu, acea facultate de a concepe cu repediciune lucruri mari, de a imbrățișă totulu cu o singura privire, și de a se radica mai pre susu de cei-lalti omeni prin repediciunea, profunditatea, nouțatea și estrema justitia a ideilor. Dara in ori-ce casu, acetă este unu ce exceptionalu, care ne este mai lesne să-lu întielegem decâtu să-lu exprimă, și care scapa definițiunii.

Nici nu ne vomu încercă să definim nebuni'a; vomu dice inse că unu nebunu este unu individ, ale cărui cugetări suntu in desacordu absolutu cu ideile comune, și care, prin ficitatea aberatiunii se și falsitatea oare-căroru sensațiuni imaginare, se izolēza, că să dicem asi, într'o cu-

diferitele parti ale imperiului otomanu.

Cându venim inse pre terenulu practiculu nu putem a nu constată dificultățile ce se potu ivi și necessitatea de a pasi cu prudentia și tactu.

Astfeliu vedemu actualmente că misiunea comisiunii tramisa de puteri la fati'a locului, insocita de comisariulu otomanu Sever-pasi'a, nu si pote indeplinii cu succesu sarcin'a ei, din lips'a unoru capi recunoscuti de insurgenti cu care să trateze acea comisiune. Acetă amu prevediut-o si amu spus-o dela inceputu. In adeveru insurgentii nu au o unitate de actiune și unu siefu cu autoritate recunoscutu de toti. Ei s'au formatu in bande de câte 1000 și câte 500 și facu resbelu de guerila, fără a urmă unu planu determinatu. Intrunirea ce au avut-o capi insurgentilor in monastirea Kossierevo s'a imprasciatu fără rezultat, in urm'a scirei că insurgentii au fostu goniti dela Trebinje. S'au veditu ici, colo câte o proclamațiune prin diariile slave; dara nu se știe până la ce punctu acele programe suntu autorizate și formēza adeverat'a expresiune a vointiei insurgentilor și populațiunilor crestine. S'a disu că Liubobratice pōrta numele de Voivodu alu Erzegovinei. Dara acetă nu e unu titlu recunoscutu de toti insurgentii și de populațiunea cea imprasciată și fugară din provinciile resculate. O corespondentia a lui „Standard“ spune că, in urm'a perdelor suferite de insurgenti, numitul Voivodu este consideratu de tradatoriu și că aru fi standu retrasu in Muntenegru.

Tōte aceste sciri, lips'a de nōue victorii din partea insurgentilor, și imprascierea lor, precum și lips'a de unu siefu cu care să se întielega comisiunea puterilor, facu că acele popore crestine să nu potă obține atātu de multu pre câtu se speră la inceputu dela Pōrta. Neavendu cine să formēdie și să sustiena dorintiele acoloru populațiuni pentru organizarea lor viitorie, va remanea la întieplăciunea reprezentantilor puterilor și a comisariului otomanu, să studieze la fati'a locului și să relateze opiniunile lor in favōrea crestinilor și îmbunătățirei sōrtei lor. Iēra pu-

getare deliranta, și traiesce la o parte de omenire. De aceea este usioru de demonstratu că multi omeni de geniu, dintr'unu oare-care punctu de vedere, au fostu nebuni, și că atentiunea, memoria și imaginațiunea extraordinaria care le-au datu glori'a au facutu dintr'ensi, separandu-i de lei-lalti omeni, nisce adeverati smintiti.

Ce omu de geniu mai mare că Blaise Pascal! Neavendu in ca doispre-diece ani, elu 'și arată aplecările se de extraordinarie printr'unu tractatu asupra sunetului ce-lu compuse după ce a observatu că paharul încetă să resune in data ce-lu atingea cine-va cu degetulu. Cātu-va tempu după acetă, tatalu său refuzandu să-lu invētie matematicelē, elu otari să le descopere, și formandu-și cercuri și linii pre care le numiă renduri și bare, și demonstră și tōta geometria elementaria. Mai târziu, la verst'a de șapte-spre-diece ani, după ce ceti în câte-va cărți și vorbi adese-ori cu mai multi geometri eminenti, elu compuse unu tractatu asupra sectiunilor conice care puse in mirare pre Descartes. La nou-spre-diece ani, elu inventă masin'a aritmetica. La două-diece și trei de ani elu reincepū esperientiele lui Torricelli asupra greutății aerului, le completă, le verifică și creă hidrostatic'a... Apoi scris: „Lettres a un Provincial, les Pensées“; tōte acetă până la verst'a de trei-diece de ani, căci in data ce ajunsese la acetă versta, se afundă in misticismu și nu mai produse nimic'a. Elu murii la

FCISIORA.

Geniulu și nebuni'a.

Nu trebuie să credă cine-va că adevēru este astfeliu, încātu in momentul cându elu apare face să dispara erōea. Se pare, din contr'a, că o prejudecată iradecinată aduce in tr'ensulu nu știu ce farmecu care reține spiritele și le împedecă de a întielege unu adevēru neasteptatu. De aceea nici nu trebuie să ne mirăm cându, resfoindu analele sciintielor, găsim unu intervalu câte odata considerabilu intre epoc'a care a veditu esindu la lumina unu adevēru și momentul care a veditu consăntirea lui. Se face, in decursulu acestei periōde, unu feliu de lucrare oculta in inteligentie. Lucrul care escitase la inceputu o reprobare unanima este in cele din urma discutatu cu puiēnu sângere, apoi pe rendu pe rendu sustienutu și aparatu; și in fine, după numeroșe schimbări, lumin'a se face, valurile rutinei și ale ignorantiei cadu, și chiaru acelu adevēru, pre care nimēna nu voiă să-lu recunōșcă la inceputu, incepe să devina o notiune vulgara, atātu de respanditu încātu și se dice că e o banalitate, și destinatu pote elu însusi să servēscă intr'o di de obstacolu și de prejudecată la unu progresu ulterioru.

Cându suntu aprōpe trei-diece de ani, d. Lélut, in mai multe uvrage remarcabile, „Le Démon de Socrate și l'Annelette de Pascal“, voi să probeze că acetii doi omeni cu geniulu trebuia

să fie considerati că presentandu câte-va din caracterelē nebunii, mirarea fu generala; nu dōra pentru că vederile se erau cu totulu noi, dara ele nu fusese nici odata obiectulu unei demonstratiuni atātu de regulate și atātu de sciintifice; de aceea și dlu Lélut fu mai parasitu. Cāti-va ani mai târziu, d. Moreau, din Tours, reluă, largindu-o și generalisandu-o, thes'a dlui Lélut. De tōte partile inse s'a radica obiectiuni; semēnă cu o revolutiune generala. Dlu Flourens, in cursurile se, denunță acetă teoria că un'a din cele mai funeste opere ale sciintiei moderne și o confundă intr'o anathema comuna cu craniologia lui Gall și cu selectiunea naturala a lui Darwin. Din tōte partile, filosofii și psihologii condamnu o doctrina care facea din geniulu o nevrosă și care punea omeni că Cesaru și că Richelieu alaturi cu epilepticii și cu maniacii. Dara, in dilele nostre, tacerea s'a stabilitu putiēnu câte putiēnu: este dara probabilu că ide'a si-a facutu drumulu său, că să ne servim cu o expresiune triviale, și că nu va mai intēpină aceasi mirare că la ivirea ei. Afara de acetă, se pare că psihologia a intratu pre o cale nouă, și pre care ne este permisu să o credem facendă. In locu să se marginēscă in studiulu lui eu, și intr'o metafisica înalta, filosofii s'au reintorsu la observatiune, și fără să cada in esagerările scōlei sensualiste dela finele celui din urma secolu, ei au recunoscutu că faptele sciintiei physiologice, interpretate cu întiepl-

terile voru staruí in urma pre lángã Pórta a obtiené reformele necesãrie.

Asteptãmu dara a vedea ce semne de viétia mai dà insurectiunea, care nu credemu ca se va potolí asiã de repede, precum credu depesiele turcesci. Vom vedea déca volitarii din Serbi'a si Muntenegru voru mai continuã a trece in ajutoriulu insurgenților; si in fine asteptãmu mai alesu a vedea ca ce mesuri de imbunãtãtire voru propune comisarii puteriloru, pentru crestini, spre a judecã in urma despre asigurarea pâcei in viitoriu, „Press'a.”

Afacerea celor 63 milioane.

Diurnalulu „Berliner Börsen-Zeitung” organulu coticariloru din Berlinu dela 30 ale curentei contine urmãtoarea insciintiaré:

„Cãtra actionarii societãtii cãilor ferate romãne.

Precum este dejã cunoscutu prin presa, corpurile legiuitórie din Bucuresci, dupa o prealabila intielegere cu ministeriulu princiaru, si in urm'a aprobãrei adunãrei generale a societãtii de actionari ai cãilor ferate romãne dela 7 Iuniu a. c. privitórie la emisiunea unui imprumutu cu prioritaté in colegatu sanctiunarea legale a acestui imprumutu, cu conditiune cá societatea sa cedeze in schimb statulu românú o parte din cãile ferate. Ministeriulu princiaru s'a declaratú gat'a de a intrã in intrare cu societatea pre acésta nóua basa.”

„Aceste propositiuni le-amu supusu unui esamenu scrupulosu; inse amu ajunsu in unanimitate la opiniunea; ca afara de mari greutãti materiale ce din punctulu de vedere a positiunei societãtii, se impotrivescu acestei propositiuni, vendiarea unei pãrti a drumurilor de feru aru contiené in sine o schimbare a scopului intreprinderii, si prin urmare aru fi contrariu statelorú.”

„In vederea imposibilitãtii realisãrei conditiuniloru propuse, amu hotaritu prin urmare de a cere inca odata guvernulu românú realisarea primitivei inoeli.”

„Cãtra oficiulu afaceriloru straine alu Germaniei, amu adresatu petitiunea cá sa sustiena acestu pasu cu energia, si putemu sperã, ca intinsele

interese a unui mare numeru de cetãtieni germani ce suntú colegate cu acésta afacere ne voru asigurã luarea in consideratiune a acestei petitiuni.”

Berlinu 28 Augustu 1875.

Consiliulu de supraveghiare si comitetulu societãtii de actionari ai cãilor ferate romãne.”

X * * *
Dupa cum se vede, tiér'a se afla iérasi in fati'a unorú dificultãti de unu caracteru cu totulu administrativu, a cãror'a resolvare se cere prin intervenirea guvernulu germanu.

Nu ne indoimu cãtusi de putienu, ca cestiunea se va resolvã conformu dorintiei consiliulu de coticari si conformu poruncei oficiulu afaceriloru straine dela Berlinu, dela care depinde esistintia actualulu regimú; suntemu curiosi inse de a vedé modulu cu care va reveni atãtu regimulu cãtu si corpurile legiuitórie asupr'a acestei afaceri, pre cari insusi guvernulu dicea in sesiunea din urma a camerei, ca o considera cá curatu interioru administrativu.

Unii sustienu, ca se voru convocã corpurile legiuitórie inainte de 15 Noemvre spre a dá o resolutiune definitiva acestei afaceri, adeca spre a schimbã votulu chiatiloru in sensulu doritu de d. Bleichróder si Compani'a.

In numerulu viitoriu vomu reveni asupr'a acestei cestiuni mai pre largu.

Pana aici „Poporulu” „F. Bl.” are o corespundintia din Bucuresci, carea dice ca min. Boerescu va propune unu planu, dupa care sa cumpere statulu Romani'a tóte drumurile de feru dela societatea de actiuni din Berlinu (odinióra Strousberg) pentru cá sa înceteze odata tóte reclamatunile din partea societãtii si ca planulu acest'a este spriginitu de consulu nemtiescu. Se intielege ca proiectulu are sa tréca prin corpurile legislative.

Cuventarea

de incheiere tienuta in 17 Augustu st. v. 1875 in Alb'a-Iul'iã de conducãtorulu cursulu supletoriu Teodoru Popu.

(Fine.)

Aceste cuvinte pline de cea mai

verst'a de trei-dieci si nóue ani, dupa nisce suferintie grósnice.

Ei bine, acestu mare omu, alu cãrui geniú pré de tempuriu este aprópe de necredutu, avea in putericiu sei creeri germenii nebuniei, si este de ajunsu, spre a se convinge cine-va de acést'a, sa cetésca amenuntele pre care, intr'o biografia remasa vestita, Gilberte Pascal (d-n'a Parier) ne-a dat'o despre sanãtatea fratelului seu, si savantele conclusiuni ce d. Lélut a trasu din ele. Blaise Pascal erã bolnaviciosu si suferinde: erã un'a din acele organizatiuni nervóse, in ferbere continua, care au nenorocitulu privilegiu de a audí scãrtiindu in ori ce momentu resorturile masinei lorú. (Maine de Biran). Ce idei bizare! Ce conceperi delirante nu avú elu! Nu voiã sa bea decãtu apa calda, ne povestese sor'a sea, si tóte beuturile ce elu bea, le incaldiã astfeliu încãtu desgustã pre tóte persónele care-lu incungiurau. Mai tardiu, dupa faimosulu accidentu dela puntea Neuilly, care n'a avutú tóta influinti'a ce voiã sa i se atribue, elu fu apucatu de o adevãrata nebunia. Elu credea ca este necontenitu urmaritu, vedea o prapastia alaturu cu sine, spre a se garantã contr'a ei, elu puneã unu fotoliu care-i ascundea vederea acestui periculu imaginariu. Nu este óre acést'a o adevãrata halucinatiune? Si mai avemú óre trebuintia sa staruimu asupr'a acelu talismanu ce elu purtã aternatu la gãtulu seu, care trebuia sa-lu apere de flacarile iadului, si pre care

scrisese nisce frãse neintielese, in care se vedea unu misticismu delirantu?

In adevãru, ce este aci care aru puté sa ne surprinda? Acea esistenta tempurã, turmentata, fricósa si atãtu de fecunda, puté ea óre sa intre in cadrulu comunu alu vietielorú ordinarie; si este permisú sa compare cine-va pre Pascal cugetandu la greutãtea aerulu, cu unu june de verst'a sea, reu scolaru de retorica? Ce este de comunu intre aceste dóue inteligintie, si scolarulu nu va puté elu suride de mila vediendu unu copilu de verst'a sea, care cautã sa descopere cele mai grele probleme de fisica? S'aru puté aprópe esprimã acésta intensitate a cugetãrei care apropia geniulu de nebunia, dicendu ca, la ómenii de geniú, inteligintia este reu ecuilibrata.

Sa ne inchipuimu, in adevãru, unu omu ordinariu, avendu unu mestesiugu liniscitu, ingrigindu de afacerile sele cu regularitate, ne avendu alta ambitiune decãtu sporirea micii sele averi, cunoscendu fórté bine totu ce se raporta la ocupatiunile sele esactu si mesuratu in tóte, intielegendu totu ceea ce lu privesce, ne cautandu sa petrunda cãte-va din problemele care lu impresóra din tóte pãrtile, satisfacutu de ideile banale ce intempina in drumulu seu, si primindu-le spre a regulã conduit'a sea; acestu omu va avé o inteligintia bine ecuilibrata. Elu nu va avé acea iresistibila necesitate de a cunósce si acea poftã fãra margini de gloria si de ambitiune, care tur-

mare insemnatate trebuie cu o indoita credintia, iubire si pietate, sa le intórcemu astãdi asupr'a marelui lorú A. Siagun'a, a contemporaniloru, concuceritoriloru si urmatoriloru sei celoru bravi. E bine fratiloru! dara cu ce le vomu sci noi multiamí pentru atãtea bunatãti versate cu abundantia asupr'a nóstra si a poporului nostru? Eu asiã credu, ca toti barbatii nostri cei mari nu potú sa fia multiamiti cu ori si ce daruri le-amu aduce, fãra numai si numai, déca ne vomu impliní noi fia-care, chiamarea nóstra cu scumpetate, cu acuratetia si cu consciintia; cãci si sf. scriptura in fórté multe locuri astfeliu ne indémna si demanda.

Acum dloru si fratiloru! dupa ce ne-amu convinsu pre deplinu ca instructiunea si educatiunea — scól'a, — este totulu, apoi trebuie sa fimu asemenea deplinu convinsi, ca chiamarea nóstra este cea mai delicata si fina, cea mai nobila, cea mai marétia, cea mai crestinesca, dara apoi totu deodata si cea mai spinósa si mai grea; prin urmare noi trebuie sa fimu cu cea mai mare precautiune la implinirea ei.

Standu lucrulu astfeliu, de sine se intielege, ca noi sengurateci si izolati nu ne vomu puté cunósce chiamarea nóstra pre deplinu si prin urmare nici nu o putemu impliní; ci numai si numai prin convorbiri, debateri, frecãri si conversãri unii cu altii, in adunãri, societãti si conferintie convocate spre acestu scopu.

„Amu alergatu la semnu pentru pretiulu chiamãrei celei inalte a lui Ddiu, in Christosu Iisusu.” Da! fratiloru, amu alergatu multi, din mai multe pãrti la semnu si ne-amu intalnitú aici. Vedu ca d-vóstra a-ti venitú in numeru frumosu (41) vedu ca a-ti avutú placere, sciu ca a-ti avutú rabdare; vedu si sciu ca v'ati implinitú chiamarea in asta privintia; prin acést'a mie mi-ati causatu o deosebita placere, bucuria si mangaiere; dara credu ca totu asemenea si tuturoru mai mariloru nostri. Deci cá semnu alu bucuriei mele, nu potú alt'a a face, decãtu sa strigu din tóta anim'a esclamandu-ve unu intreitu: sa trãiti! domnilorú si fratiloru invetiatori, cá sa puteti inca multi fericiti ani versã lumina in poporu si indiestrã tenerimea cu o cultura adevãrata!!! —

mentéza pre ómenii de geniú. Si déca acestu omu este in presentia unui Pascal séu a unui Newton, de siguru ca elu va avé dreptulu, comparandu-se cu densii, sa gasésca ca ratiunea cea buna este mai curendu in inteligintia sea decãtu in aceea a acestorú ómeni mari. La densii, in adevãru, elu va recunósce o vioiciune de conceptiune, o imaginatiune stranie, care iesu din marginile vulgare si care se gasescu adesea la cei smintiti. Ei suntú dominati de o cugetare fugósa care ii tirãscé dincolo de adevãratele limite si care, prin acea chiaru ca ii face sa produca lucruri mari, póte sa le inspire conceptiuni delirante si halucinatiuni (aiurãri).

Déca cercetãmu in ce constã acestu ecuilibru alu facultãtilorú intelectuale care paru ca constituie bunulu simtiu si perfect'a ratiune, si care este tocmai contrariulu alienatiunei mintale, vedemú ca se compune din dóue elemente principale; de o parte, just'a apretiare a fenomenelorú esterióre; de alta parte, grija evenemintelorú dílnice care ne impresóra. La cei nebuni, — nu mai este trebuintia sa o spunemú, — aceste dóue functiuni intelectuale suntú cu totulu turburate; suntú incapabili sa se ocupe de afacerile lorú, sa-si ingrigésca averea lorú, si de alta parte, fenomenele esterióre suntú pentru densii o oglinda vecinica, in care vedu aparitiunile cele mai fantastice. La ómenii impoverati de o cugetare inalta, ficsitatea atentiunei si supraactivitatea imaginatiunei aducú ace-

Alta este inse intreabarea fratiloru, cându 'mi reintorcu si aruncu privirea asupr'a mea insumi. . . . Eu cá unulu dintre cei mai mici, fuseiu insarcinatu de Pré Ven. nostru Consistoriu archidiececanu, cá senatu scolasticu Nr. 1522 (scol.) 1875 cu conducerea acestui cursu supletoriu. Amu primitu acésta sarcina cu placere si bucuria mare, pentrucã m'amú semtitu in puteri a corespunde recerintielorú; amu ascultatú ordinulu si me amu supusu vointei mai mariloru mei si „amu alergatu la semnu;” dara nu sciu, déca amu potutu satisface „chiamãrei mele pre deplinu, ori nu!! acésta dejudecare cade in competintia domnilorú vóstre si a mai mariloru nostri. Eu din parte-mi me mangaiu, si me bucuru, ca încãtu amu potutu; încãtu m'au ajutoratu cunoscintia mea teoretica si practica, amu satisfacutu; séu celu putienu amu facutu atãt'a încãtu consciintia mea nu me mustra, ci din contra me mangaie. (In decursulu prelegeriloru, adunarea s'au esprimatú mai de multe ori, a fi deplinu multiamita cu conducerea.)

In fine amu sa repetezu fórté pre scurtu, cele pertractate in decursulu prelegeriloru acestui cursu supletoriu si sa ve indemnú: Fiindu ca instructiunea fãra educatiune e mórtã, cá si trupulu fãra de sufletu, ba inca e fórté periculósa; apoi fiindu ca educatiunea fãra disciplina — dupa mine, — n'are nici unu intielesu, asiã dara tieneti minte fratiloru inainte de tóte:

1. Introduceti in case, in scóla, in biserica si afara — in genere, — disciplina regulata!

„Junimea dóue virtuti neaperatu trebuie sa duca cu sine din scóla: spiritulu de disciplina si dedarea la lucru séu munca” dise *Principele de Orleans*. („Albin'a” Nr. 53 1875.)

2. Staruiti din tóte poterile pentru a inzestrã pre scolarii d-vóstre cu o educatiune buna si adevãrata, cu o creștere religiósa-morala, cãci acestea suntú fundamentulu edificiiulu culturrei generale.

3. Staruiti pentru invetiatura si instructiune, pentru latirea luminei si culturi între junime si poporu diu'a si nóptea!!!

Aceste trei combinate si esecutate treptatu, cu energia si consciintia ne voru dá rezultatele cele mai imbu-

la'si rezultatu. Sa luãmu dóue esemple ilustre: Newton si Goethe. Newton avé facultatea atentiunei impinsa la unu asiã de mare gradu, ca in unele momente elu se izolã cu totulu de lumea esterióra. Pre tempulu compuneri principiiloru sele elu remasé dóue-dieci si patru de óre la lucru, fãra a mancã, fãra a bea séu a dormi. Concentrarea cea prodigiósa a cugetãrei sele asupr'a sciintiei abstracte lu facéu de o distractiune vrednica de mirare. Intr'o di, elu luã degetulu nepótei sele, care cetea lângã densulu, si voi sa-si curetie cu elu luléu'a. Se scie, afara de acestea, ca elu erã supusu la ametieli. Ori de cãte ori mergea in trasura, elu se apucã de amendóue usile si intindea brãtiile sele de amendóue pãrtile cá sa nu cada. Remasé trei luni intr'o nebunia completa, si 'si pierdú pentru mai multu tempu memori'a. Esemplulu lui Goethe este totu atãtu de remarcabilu; elu avú in faptu o adevãrata halucinatiune. Elu vediu intr'o di propriulu seu chipu venindu-i inainte, dupa cum ni o spune insusi in memoriile sele. Elu puté sa chame dupa vointia pre cutare séu pre cutare personagiu mare, si aceste vedenii treceau pre dinaintea ochiloru sei, lucrãu se miscau cá persóne naturale. Inchidiendu ochii si aplecandu capulu, vedé flori de totu felulu care urmau un'a dupa alt'a cu intiela, infatiasandu colorile cele mai vii si privirile cele mai variate.

(Va urmã).

curatorie, mai maretie si mai splendide.

1. „Acum multiamita fia lui Ddieu si celui ce ne-au facutu totu-déun'a „biruitorii in Christosu!!!“ 2 corint. 2 v. 14.

2. Multiemita prea vener. consist. si tuturoru mai mariloru nostri!!

3. Multiamita pré onor. domnu prot. Alesandru Tordosianu, on. domnu Georgiu Bergheanu si tuturoru bravi-loru locuitori si cetatieni, cari ne-au cuprinsu si primitu cu placere!

Si acum domniloru si fratiloru!! „Tempulu despartirei mele s'au apropiatu; lupta buna m'amu luptatu, curgerea amu implinitu si credinti'a amu paditu.“ 2 Timot. c. 4 v. 7.

Theodoru Popu.

La acést'a cuventare respunde dlu invetiatoriu Ioanu Benn'a, prin urma-toriulu discursu:

Prea stimati presentii! „Unirea face puterea. Acest'a e unu adeveru, de care fiindu petrunsa lumea de astadi a inceputu a se asociá pre tôte tere- nele vietiei omenesci, a pune umeru la umeru, cá astfelu cu puterile unite sa póta invinge mai cu usiurintia gre- utátile si sa póta obtiené rezultate mai stralucite, amu disu, pre tôte terelele vietiei, prin urmare si pre terenulu educatiunii.

Petrunsu de acestu adeveru nemu- ritoriulu si multu regretatulu archie- reu Andreiu, a introdusu conferintiele invetiatoresci, cari se tieneau de inve- tiatorii fia cáru tractu ppresbiteralu separatu. Prin acele conferintie s'a facutu inceputulu asocierei puteriloru la noi romanii pre terenulu inveti- amentului poporalu. Si adunarea nóstra presenta, ce este ea alt'a decâtu con- ferinti'a invetiatorésca adusa la unu gradu mai inaltu de desvoltare! Caci déca este adeveratu, ca unde e unulu nu-e putere, si unde-su doi puterea cresce, prea adeveratu si prea inve- deratu trebuie sa fia si aceea, ca pute- rea unei conferintie compuse din inve- tiatorii unui singuru tractu nu se póte mesurá nice odata cu fortiele unei conferintie, la care se intrunescu inve- tiatorii din doue, trei séu mai multe tracturi, cum suntemu buna óra noi adunati aici la cursulu supletoriu. Intr'adeveru putemu afirmá, ca prin asociere puterile individuali se urca la o potentia mai inalta si prin acést'a conlucrare armonica a mai multoru individi intruniti spre unu scopu atátu de salutariu, cum este scopulu educa- tiunii poporului, vomu ajunge siguru la rezultate mai remarcabile pre acestu terenu.

Si ce semnifica cuventulu: cursu supletoriu? Unu cursu, prin care sa ne cástigam unu supplementu, o intre- gere a cunoscentieloru nóstre pedago- gico-didactice de mai inainte séu, dupa cum numescu germanii atari cursuri, unu cursu pentru cultur'a ulterióra. Caci precum totu organismulu din lume vietuindu consuma nutrementele ce le au luatu odata la sine, asiá si spiritulu omenescu. Spiritulu inveti- atoriulu fungându, consuma nutremen- tele ce lea capetat in institutetele teore- tice. Impresiunile ce le a primitu se stergu succesiv, ideile se intuneca un'a prin alt'a si de aceea trebuiescu reimprospetate prin altele, va sa dica, spiritulu are lipsa de nóe nutrimente si nedându-i se elu va trebui sa lan- gediésca, sa-si curme activitatea. Unu atare nutrementu se da spiritului prin conveniri instructive dese si o atare in- trunire instructiva este fara indoiala cursulu supletoriu.

Eata dara idea cursului suple- toriu; éta motivulu si totodata si sco- pulu lui!

Motivulu este rationalu, scopulu salutariu. Cursulu supletoriu este o in- stitutiune, carea precum ni a aratatu pucin'a pracsu din dilele trecute, va avea cele mai fericitorie urmari pen-

tru scólele nóstre. Si, cá sa revenimu la iniciatoriulu acestoru conveniri in- structive, trebuie sa marturisimu, ca e mare perderea, ce a suferitu între alte si invetiamentulu nostru prin mórtea acelui prea demnu archiereu care a pusu temelulu acestei institutiuni salu- tarie! O perdere acést'a, carea eu nu sum in stare a o infatisiá mai fidelu, decâtu aplicandu cuvintele, ce le a pro- nunciatu Börne asup'r'a celebrului lite- ratu germ. I. Paul; „*Osteaa apususi ochiulu acestui secolu se va inchide inainte de ce dens'a va reapará*, caci in cariere largi ambla geniulu luminatoriu si abia mai tardiu *stranepotii voru salutá cu bucu- rria*, de cea-ce s'au despartitu plan- gendu parintii gelitori. Si o coróna a caditu de pre capulu unui rege!... si unu pontifice inaltu a reposatu! Vomú deplänge pre acél'a care ni-a fostu o suplinire si acum ni-a deven- itu nesuplinibilu. Fiesce-care tiéra a capatatu pentru ori-ce lipsire trista óre-care rebonificare imbucuratória. Nordulu fara anima — puterea sea de feru; sudulu morbulentu — sórele seu aurii; intunecós'a Spania-credinti'a sea; Francesii cei tigoritori se delec- téza cu imbelsugatulu loru umoru si negur'a Angliei o luminéza liber- tatea. Noi amu avutu pre Andreiu si nu lu mai avem, intrensulu amu posesu: taria, blandetia, credinti'a... Acést'a este stéu'a. care a apusu: credinti'a cerésca, carea ni-a stralucitu stingându-se.

Acést'a e corón'a, ce a caditu: corón'a iubirei, carea domniá pre celu- ce o purtá, cum si pre totii, cari i erau supusi... Acest'a este inaltulu pon- tifice in templulu romanu — den- sulu a repausatu si devotiunea nó- tra numai are talmacitoriu“

Acestea suntu cuvintele, prin cari am creditu ca celu putienu aproxi- mativuu voiú potea dá espresiune ace- stei perderi mari. In fapta inse pieta- tea, ce o detorimu scumpulu nostru defunctu, nu o potemu manifestá intr'altu modu mai demnu, decâtu prin aceea, ca vomu aprecia institutiunile, vomu folosi cu scumplete midilócele mostenite dela densulu. Prea venera- bilulu Consistoriu archidiecezanu a implinitu acesta santa detorintia, cându a dispusu tienerea acestui cursu supletoriu, pentru care pasu credu, ca cu toti ne simtumu oblegati a-i adu- ce cea mai caldurósá multumita. (Urméza unu unanimu „sa traiasca.“)

Dar, stimati colegi, e sciutu, ca ori-ce lucru, fia acél'a cátu de bunu in sine, déca nu se intrebuintiaza cum se cade, nu aduce folos. Déca cur- sulu nostru supletoriu din astu anu si-a ajunsu scopulu, spre carele este menitu, acést'a avemu sa o multia- mimu atátu reverendissimulu Domnu protopopu, A. Tordosianu, carele ni a sprijinitu, cátu si Domnului T. Popu, carele ni-a condusu, pentru ceea ce binevoiasca dd-sele a primi multiamit'a- ne prin unu „sa traiasca“! (Urméza de trei ori „sa traiasca“).

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei paro- chiale Ungureni de clas'a a III pro- topresbiteratulu Solnocului de susu; se escrie concursu pâna la 5 Octom- bre st. v. a. c.

Venitele parochiali suntu urma- tórele:

1. Dela 227 familii cate 20 cr. biru anualu.

2. Folosinti'a fenului si a póme- loru din cimiteriuulu bisericeii la olalta socotite dau unu venitu anualu de 30 fl. v. a.

3. Tacs'a usitata dela umblarea cu crucea la Botezulu domnului 10 fl. v. a.

4. Alte tace stolare computeate facu sum'a de 200 fl. v. a.

Tóte aceste a la olalta computeate dau unu venitu anualu de 285 fl. v. a. 40 cr.

Concurentii au asi trimitte petitiu- nile loru la subscrisulu pâna la ter- minulu pusu, instruate in sensulu Statutulu organicu si alu concluseru sinodulu din anulu 1873 in privinti'a intregirei parochieloru.

Cupsieni in 4 Septembre 1875.

In contielegere cu comite- tulu parochialu.

Samuilu *Cupsia*,
protopopu gr. or.

Concursu.

In urm'a milostivei ordenatiuni Con- sistoriale din 17 Iuliu 1875. Nr. 2134 si in legatura cu decisiunea sinodala din 11 Aprilie 1874. Nr. Protocolulu 27, se deschide prin acést'a Concursu pentru ocuparea postulu de protopresviteru definitivu in tractulu protopresbiterale alu Mediasiuulu, cu terminulu pâna la 5 Octobré, 1875. vechiu.

Emolumentele suntu:

1. Competintiele protopresbiterale si tacele obicuinute pâna aici in tractu.

2. Dela 1 parochi'a gr. or. din Mediasiu:

a) Canonica portiune de fenatiu si aratura constatátore din 4 Jugere si 800. stangeni □;

b) Venitele stolare obicuinute.

c) dela 105 familii cáte 20 cr. v. a. din care o tertialitate e a cantorului.

d) Cuartiru cu dóue incaperi si cu o siura si gradina de leguma.

Doritorii de a competá la acestu postu suntu poftiti a asterne concursele loru pâna la terminulu pusu la Venerabilulu consis- toriu archidiecezanu instruite cu docum- itele recerute prin dispoziitunea Stat. orga- nicu §. 53 despre absoIvarea studielloru gimnasiali si teologice, despre servitiele bi- sericesci si scolastice de pâna acum in archi- diecesa, respec. se corespunda dispoziitu- neloru provisorici § 16. a, ale sinodulu archidiecezanu din 1873, séu celoru din an. 1874. Nr. protoc. 27.

Mediasiu in 14 Augustu 1875.

Comitetulu tractulu protop. gr. or. alu Mediasiuulu prin

Dionisiu *Chendi*,
adm. protop.
Dionisiu *Romanu*,
notariu.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu protopresbi- terale in propopiatulu nou constituitu alu Treiscaaneloru, cu resiedinti'a in Sepsu Sant- Georgiu, in sensulu ordinatiunei consisto- riale dto 17 Iuliu a. c. Nr. 2134, se escrie concursu cu terminulu pâna in 5 Octom- bre a. c.

Emolumentele suntu:

Tacele legali impreunate cu functi- unile protopresbiterali.

Competitorii voru avea a asterne pâna la terminulu amintitu la Preavenerabilulu consistoriu archidiecezanu concursele instru- ite amesuratu prescrieloru statutulu orga- nicu § 53, aline'a din urma producendu testimoniile despre absolvarea studielloru gimnasiali si teologice, precum si despre servitiele bisericesci si scolastice, ce au prestatu archidiecesei, respective se coresp- unda dispoziitunei sinodulu archidiecezanu din 1874. Nr. protoc. 27 I si sa aiba cuno- scinti'a limbei magiare.

Brasiovu in 11 Augustu 1875.

In contielegere cu comitetulu pro- topresbiterale.

Ioanu *Petricu*,
protopopu, cá comisariu
consistorialu.

1-3

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. or. de cl. III din Rusioru cu fil'a Dealulu ba- bei, — in propopiatulu Hatiegului, — se deschide prin acést'a concursu pâna in 5 Octovbre st. v. a. c.

Emolumentele suntu:

a) Casa parochiala si 6 jugere pamentu aratoriu si fenatiu;

b) Dela 110 fumuri din parochia cáte dóue ferdele de cucuruza si dóue cupe de vinu — mustu; iéra dela 30 fumuri din filia cucuruzulu se plateste in bani;

c) Stolele indatinate.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si adresá concursele loru pâna la ter- minulu amintitu — la subscrisulu.

Hatiegu in 4 Septembre 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu *Ratiu*,
protopopu.

1-3

Ad nr. 184/1875.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii gr. or. Teliu, protopresbiteratulu Heghigului, constatátore din 230 familii, dintre cari 40 neorustici — se escrie concursu pâna la 5 Octobré a. c. esclusiv, cându va fi si ale- gerea.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochiala cu 2 incaperi si bucataria, gradina de legumi si pomi; grajdu si siura.

2. Portiune canonica de 4 jugere si 803 % □.

3. Dela 180 familii cáte un'a ferdela cucuruza sfermatu; iéra dela 40 neorustici cáte o di de lucru.

4. Lemnele de focu trebuincióse si

5. Veniturile stolari usuate pâna acum, — cari tóte computeate dau unu venitu si- guru anualu de 402 fl. 50 cr. v. a. — pre lângá aceste a din buna vointi'a poporului, cáte unu caru de gunoiu dela familiele cu vite tragatórie.

Doritorii de ocupá acésta parochia suntu avisati a-si asterne suplicele loru in- struate in sensulu § 13. din Statutulu org. la subscrisulu, pâna la terminulu susu indicatu.

Elópatak in 4 Septembre 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu

Ioanu *Mog'a*,
Adm. prot.

1-3

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei protopresbi- terale in tractulu greco-orientalu *Turd'a- superiori*a (Gurgiulu) in conformitate cu inalt'a ordinatiune consistoriale dto 17 Iuliu a. c. Nr. 2134 se escrie concursu cu termi- nulu pâna la 30 Septembre a. c.

Emolumentele suntu:

Venitele protopresbiterali usuate.

Concurentii voru avea a asterne la Ven. consistoriu archidiecezanu pâna la ter- minulu amintitu atestatele despre absol- varea studielloru gimnasiali cu esamenu de maturitate si a studielloru teologice, precum si despre servitiele bisericesci si scolastice ce au prestatu archidiecesei, eventualminte sa corespunda dispoziitunei sinodulu archidie- cesanu din 1874. Nr. protoc. 27 I. de sine intielegendu-se ca concurentii carii suntu academisti séu au vre unu gradu academicu in teologia séu filosofia, voru fi preferiti.

Din siedinti'a comitetulu protopresbi- teralu alu tractulu *Turd'a superiori*a.

Ded'a in 10 Augustu 1875.

Vasilii *Popovicu* m. p.
Adm. ppescu.

Theodoru *Popescu* m. p.
notariu.

1-3

Concursu.

In comun'a Vinerea protopresbiteratulu Orestiei se afla dóue posturi de invetiatori in vacantia cu léfe anuale pentru 1-a de 200 fl. v. a. din cass'a alodiale — cortelu naturalu si 5 orgii de lemne de focu; pen- tru alu 2-a 150 fl. v. a. din fondulu scolariu — cortelu naturalu, 5 orgii de lemne cu incal- ditulu scóleloru cu totu, pentru carii se es- crie concursu pâna la 28 Sept. st. v. a. c. cându va fi si alegerea pentru ambii inve- tiatori.

Doritorii de a ocupá un'a séu ceea- lalta statiune invetiatorésca suntu poftiti a-si tramite cererile si adeverintiele loru in sen- sulu Stat. org. la subscrisulu pâna la ter- minulu scrisu.

Orestia, 27 Augustu 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Nicolau *Popovicu*,
protopresbiteru.

3-3